

Sygn. akt I CNP 125/22

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie ze skargi T.S.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Rejonowego w Ś.
z dnia 20 września 2018 r., sygn. akt I C [...] wydanego w sprawie z powództwa P. [...] spółki akcyjnej w B.
przeciwko T. S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 sierpnia 2022 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

T. S. – pozwany w sprawie z powództwa P. [...] S.A. z siedzibą w B. – wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Ś. z 20 września 2018 r., którym uchylono w całości nakaz zapłaty wydany przez tenże Sąd 14 czerwca 2017 r., zasądzono na rzecz powoda kwotę 17 306 zł z ustawowymi odsetkami oraz oddalono powództwo w pozostałym zakresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym mającym, poprzez zakwestionowanie zgodności z prawem

orzeczenia, przesądzić jedną z przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Stanowi ona nadzwyczajny, sformalizowany środek procesowy, zatem przepisy ją regulujące powinny być wykładane ściśle (por. wyroki Sądu Najwyższego z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, z 28 marca 2007 r., II CNP 124/06, z 25 marca 2009 r., V CNP 93/08, z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08).

Co do zasady ten nadzwyczajny środek zaskarżenia przysługuje od wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie (art. 424¹ § 1 k.p.c.), jedynie wyjątkowo można wywieść skargę od wyroku sądu pierwszej instancji, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, a skarżący nie skorzystał z przysługujących mu środków prawnych (art. 424¹ § 2 k.p.c.). W takim przypadku jednak należy wykazać w skardze, w jaki sposób do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, wolności konstytucyjnych lub praw człowieka i obywatela doszło na skutek wydania zaskarżonego wyroku. Dopuszczalność skargi ma gruncie art. 424¹ § 2 k.p.c. jest zatem uzależniona od spełnienia dwóch dodatkowych kryteriów kwalifikacyjnych: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności orzeczenia z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającym z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 sierpnia 2020 r., II CNP 40/19). Sąd Najwyższy precyzował już, że spełnienie przez stronę tego wymagania sprowadza się do zawarcia w skardze wyodrębnionej, juredycznej argumentacji, przedstawiającej jakie podstawowe zasady porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo prawa człowieka i obywatela narusza zaskarżony wyrok i wskazania, na czym polegała obraza przepisów mających znaczenie dla ich obrony. W wypadku powołania się na naruszenie podstawowych zasad porządku prawnego konieczne jest wykazanie, że dana zasada istnieje i ma podstawowe znaczenie dla porządku prawnego oraz dokładne określenie, w jaki sposób doszło do naruszenia tej zasady w wyniku wydania orzeczenia. Gdy zaś skarżący powołuje się na naruszenie konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela niezbędne jest oprócz wskazania danej zasady, przytoczenie przepisu Konstytucji, z którego zasada wynika oraz dokładne

określenie sposobu jej naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2020 r., I BU 1/20).

Skarżący nie zawarł w uzasadnieniu skargi żadnego wyводу w tym zakresie.

Ponadto przyjmuje się, że pojęcie wyjątkowych wypadków, o których mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. uzasadniających złożenie skargi odnosi się zarówno do przyczyn niezgodności z prawem orzeczenia, jak i powodów, dla których strona nie skorzystała z możliwości jego zaskarżenia. W szczególności wskazuje się na wyjątkowe powody mające charakter siły wyższej, takie jak ciężka choroba strony, jej stan psychiczny uniemożliwiający podjęcie rozsądnej decyzji co do zaskarżenia niekorzystnego orzeczenia sądu pierwszej instancji, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 października 2020 r., IV CNP 3/20; postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2020 r., I BU 1/20; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 sierpnia 2020 r., II CNP 40/19). W niniejszej sprawie skarżący cofnął apelację. Nieskorzystanie z przysługującego mu środka zaskarżenia nastąpiło zatem z jego woli. Nie uzasadnił też, by nastąpiła wyjątkowa przyczyna zdrowotna lub zewnętrzna, ze względu na którą podjął taką decyzję procesową. W sprawie nie zachodzi więc żaden wyjątkowy przypadek, gdy można wywieść skargę od niezaskarżonego orzeczenia sądu pierwszej instancji.

Na marginesie należy zaznaczyć, że złożona skarga nie spełnia również licznych wymagań konstrukcyjnych przewidzianych dla tego środka zaskarżenia w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Skarżący nie wskazał przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.). Wymaganie to nie jest tożsame z podaniem zarzutów skargi. Ponadto nie uczynił zadość wymaganiu uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody w wyniku wydania zaskarżonego wyroku. Zgodnie z utrwalonym w judykaturze stanowiskiem należy powołać dowody celem wykazania, że szkoda w określonej wysokości została faktycznie poniesiona (zob. np. postanowienia SN z 22 grudnia 2021 r., III CNP 7/21; z 27 kwietnia 2021 r., III CNP 13/20). Skarżący nie sprostował temu wymaganiu.

Ponadto zgodnie z art. 424⁵ §1 pkt 5 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Według ustalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, uzależnienie skutecznego wniesienia skargi od zaistnienia okoliczności, w których zmiana lub uchylenie zaskarżonego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁵ § 1 pkt 5) obejmuje powinność przeprowadzenia prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogłyby odnieść skutku. Nie chodzi tylko o skargę kasacyjną lub skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylenie wyroku, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności orzeczenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2018 r., V CNP 49/17 oraz z 18 października 2017 r., I BP 15/16). Skarżący nie zawarł w tym zakresie żadnego wyводу. Takie przedstawienie wymagania stawianego skardze o stwierdzenie nieważności prawomocnego orzeczenia w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. jest niewystarczające.

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

[as]